

10.10.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@stm.fi
eila.mustonen@stm.fi

ASIA   **Lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin (HE 15/2017) ehdotettavasta muutoksesta**
STM/3913/2018

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lääkäripalveluyritykset ry:n (LPY) kirjallista lausuntoa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin (HE 15/2017) ehdotettavasta muutoksesta. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon julkisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvien palveluntuottajien tulisi ottaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoja ja ammatillisia tutkintoja suorittavia opiskelijoita harjoitteluun ilman erillistä korvausta. Harjoittelun kustannukset sisältyisivät maakuntien palveluntuottajille maksamaan kokonaisrahoitukseen.

Maakuntien tehtävänä olisi sopia ammattikorkeakoulujen, ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja palveluntuottajien kanssa siitä, että julkisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvat palveluntuottajat varaisivat riittävästi harjoittelupaikkoja em. oppilaitosten tarpeisiin. Näiden säännösten olisi tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti järjestämislain kanssa.

LPY kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yritykset osaltaan mukana kehittämässä työelämävalmiuksia

LPY:n mielestä on perusteltua, että myös yksityiset palveluntarjoajat, jotka tuottavat julkisen sektorin järjestämisvastuulla olevia sote-palveluita, osallistuvat opiskelijoiden harjoittelupaikkojen järjestämiseen. On alan kaikkien toimijoiden ja koko yhteiskunnan edun mukaista, että koulutuksen laatua voidaan kehittää ja opiskelijoiden työelämävalmiuksia parantaa. Tällöin sosiaali- ja terveysalalle saadaan mahdollisimman pätevää ja ammattitaitoista henkilöstöä. Sote-alan yrityksillä on valmius ja halu kehittää harjoittelujärjestelmää ja sitä kautta opiskelijoiden työelämävalmiuksia. Uskomme, että sote-alan yritykset tarjoavat mielellään harjoittelupaikkoja, kunhan kyseinen harjoittelu saadaan sovitetuksi niiden päivittäiseen toimintaan niin henkilöstö- kuin taloudellistenkin resurssien osalta.

LPY:n mielestä on välttämätöntä, että harjoittelupaikkojen järjestämisen ja harjoittelun toteuttamisen ehdot ovat kohtuullisia. Opiskelijoiden harjoittelupaikkojen ja -mahdollisuuksien järjestämisestä ei saa aiheutua työnantajille kohtuutonta haittaa. Kaikkia samassa roolissa toimivia työnantajia (esimerkiksi sote-keskukset) tulee kohdella samalla tavalla toimijoiden omistussuh-teista riippumatta.

10.10.2018

Harjoittelusta aiheutuvat kustannukset otettava huomioon korvauksissa

Velvoite ottaa opiskelijoita harjoitteluun koskee järjestämislain 3 §:n mukaisesti kaikkia palveluntuottajia, jotka tuottavat palveluita maakunnalle: sote-keskuksia, asiakassetelipalveluntuottajia, henkilökohtaisella budjetilla palveluita tuottavia sekä ostopalveluntuottajia. Säännösehdoituksen mukaan harjoittelusta aiheutuvat kustannukset sisältyisivät maakuntien palveluntuottajille maksamaan kokonaisrahoitukseen.

LPY pitää muutosehdotuksen hyväksymisen ehdottomana edellytyksenä sitä, että asia on erikseen otettu huomioon valinnanvapauspalveluntuottajien kokonaisrahoituksessa. Ostopalveluiden osalta opiskelijoiden harjoittelupaikkojen järjestämiseen liittyvät velvollisuudet on oltava tiedossa jo kilpailutusvaiheessa. Tällöin palveluntuottajat kykenevät ottamaan hinnanmäärityksessään huomioon harjoittelusta aiheutuvat kustannukset.

Velvoitteet harjoittelupaikkojen järjestämisestä jaettava tasapuolisesti

Säännösehdoituksen mukaan palveluntarjoajilla olisi velvollisuus vastaanottaa harjoittelijoita ja järjestää harjoittelupaikkoja ja toisaalta oppilaitoksilla olisi oikeus osoittaa harjoittelijoita palveluntuottajille. LPY:n mielestä säännösehdoituksen muotoilu harjoittelijoiden ohjaamisesta palveluntuottajille oppilaitosten yksipuolisella päätöksellä ei ole tarkoituksenmukainen. Ehdotamme, että oppilaitokset ja maakunta palveluiden järjestämisvastuullisena tahona ensin neuvottelevat tarvittavista harjoittelupaikoista, niiden määrästä ja harjoittelun sisällöistä. Sen jälkeen maakunta sisällyttää tarvittavan määrän vastuita harjoittelupaikkojen toteuttamisesta eri palveluntuottajille tasapuolisesti esimerkiksi niiden työntekijämäärien suhteessa.

On luotava selkeät toimintaohjeet siitä, kuinka velvoitteet harjoittelupaikkojen järjestämisestä jaetaan eri palveluntuottajille. Ohjeisiin on sisällytettävä tiedot muun muassa harjoittelijamäärästä sekä kuvaukset harjoittelun sisällöstä ja tavoitteista. Palveluntuottajien tarpeet ja kulloisenkin toiminnan vaatimukset tulee pystyä ottamaan huomioon harjoittelupaikkoja kohden nettaessa. Työharjoittelun toteuttamisesta ei saa aiheutua haittaa asiakkaille tai palveluntuottajien toiminnalle.

LPY:n mielestä opiskelijoiden valinnan harjoittelupaikkoihin tulee tapahtua seuraavasti: palveluntuottaja/työnantaja julistaa haettavaksi vähintään sille asetetun velvoitteen mukaisen määrän alan opiskelijoiden harjoittelupaikkoja ja opiskelijat hakevat näitä paikkoja kuten muillakin aloilla toimitaan.

Työnantajan resurssit otettava huomioon

Esitetyn kaltainen pakottava velvollisuus järjestää harjoittelupaikkoja saattaa johtaa yrityksen päivittäisen toiminnan ja jopa hoidon laadun vaarantumiseen. Tällöin velvoite opiskelijoiden vastaanottamisesta ei palvelisi myöskään opiskelijoita tai heidän ammatillisen osaamisensa kehittymistä parhaalla mahdollisella tavalla.

10.10.2018

Harjoittelijoiden ohjauksesta aiheutuu vastaanottavalle yritykselle kustannuksia, mikä erityisesti pienempien yksiköiden kohdalla voi muodostua kohtuuttomaksi haasteeksi. Palveluntuottajan on voitava kieltäytyä harjoittelijoiden ottamisesta, mikäli tilanteesta aiheutuisi sille tai sen asiakkaille merkittävää haittaa. Tämä kieltäytyminen otettaisiin huomioon palveluiden tuottamisesta maksettavissa korvauksissa.

Lausunnolla olevasta esityksestä ei käy riittävän tarkasti selville, mitä maakunnan ja palveluntuottajan välinen sopimus harjoittelupaikkojen järjestämisestä sisältäisi ja miten se neuvoteltaisiin. *Asiaa on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti niin palveluntuottajan mahdollisuuksien kuin opiskelijoiden saaman hyödyn kannalta. LPY pitää tärkeänä, että harjoittelupaikkojen tarjoamisvelvoite kirjataan sopimukseen tarkasti.*

Harjoittelun ohjaaminen työpaikoilla oppilaitoksen vastuulla

Lausunnolla olevassa materiaalissa esitetään, että ammattikorkeakouluissa lisättäisiin opettajia sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä tapahtuvan harjoittelun ohjaamiseen. Esityksestä ei käy selville, mitä opettajien lisääminen toimintayksiköissä tapahtuvan harjoittelun ohjaukseen konkreettisesti tarkoittaisi. Ehdotettu resurssinlisäys ei kuitenkaan saisi johtaa käytännössä siihen, että palveluntuottajalle harjoittelusta aiheutuva työmäärä kasvaisi entisestään, vaan oppilaitoksen tarjoaman lisäresurssin tulisi ensisijaisesti kohdistua suoraan harjoittelijoiden ohjaamiseen. Lisäksi vastaava resursointi tulisi ulottaa koskemaan myös ammatillista koulutusta.

LPY:n mielestä ohjaajaresurssien lisääminen luo edellytyksiä harjoittelun tavoitteiden parempaan saavuttamiseen. Harjoittelun ohjauksesta ei saa kuitenkaan muodostua kohtuutonta rasi-tusta palveluntuottajille/työnantajille. Oppilaitoksella on aina ensisijainen vastuu harjoittelun-aikaisesta ohjauksesta.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja